

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 1 novembra 2019. godine
Br. ref.:RK 1461/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI73/18

Podnosilac

N. S.

**Ocena ustavnosti rešenja CML. br. 36/2018 Vrhovnog suda od 10. aprila
2018. godine, u vezi sa rešenjem CN. br. 89/2015 Osnovnog suda u
Mitrovici od 14. avgusta 2015. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo N. S. iz Mitrovice (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje CML. br. 36/2018, Vrhovnog suda od 10. aprila 2018. godine, u vezi sa rešenjem CN. br. 89/2015 Osnovnog suda u Mitrovici od 14. avgusta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojima se navodno, podnosiocu zahteva povređuju prava i slobode garantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
4. Podnosilac, takođe, traži da se njegov identitet ne objavi u javnost.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
6. Dana 31. maja 2018. godine, Ustavni sud je na administrativnoj sednici usvojio izmene i dopune Poslovnika o radu, koji je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo dana 21. juna 2018. godine i stupio na snagu 15 (petnaest) dana nakon njegovog objavljivanja. Sledstveno, pri razmatranju zahteva, Sud se poziva na pravne odredbe novog Poslovnika koji je na snazi.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 25. maja 2018. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 9. avgusta 2018. godine, predsednik Republike Kosovo je imenovao nove sudije: Bajram Ljatifi, Safet Hoxha, Radomir Laban, Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi.
9. Dana 16. avgusta 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Remzije Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Gresa Caka-Nimani i Safet Hoxha.
10. Dana 27. avgusta 2018. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva, i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
11. Dana 18. januara 2019. godine Sud je tražio od Osnovnog suda u Mitrovici da mu dostavi sve spise predmeta u slučaju KI73/18. Osnovni sud u Mitrovici je u roku dostavio sve tražene spise predmeta.
12. Dana 8. oktobra 2019. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Sud kao prvo primećuje da se podnosilac zahteva po drugi put pojavljuje u svojstvu podnosioca zahteva pred Ustavnim sudom.
14. Sud, uvidom u zahtev podnosioca, primećuje da u konkretnom slučaju postoje dva seta sudskih procedura. Prvi set procedura se odnosi na priznavanje odluke stranog suda (rešenje br. 5799, Okružnog suda u Tirani), dok se drugi set procedura odnosi na izvršni postupak. Shodno tome Sud će ih i u ovom izveštaju odvojeno predstaviti.

Postupak u vezi sa priznavanjem odluke stranog suda

15. Dana 3. decembra 2012. godine, Okružni sud u Tirani je doneo rešenje br. 5799, kojim je razveo brak između podnosioca zahteva i njegove bivše supruge, koja ima boravište u Tirani.
16. Dana 14. avgusta 2015. godine, bivša supruge podnosioca zahteva je preko pravnog zastupnika podnela predlog Osnovnom sudu u Mitrovici u kome je tražila priznavanje i izvršenje rešenja br. 5799, Okružnog suda u Tirani.
17. Dana 14. avgusta 2015. godine, Osnovni sud u Mitrovici je (rešenjem CN. br. 89/2015) utvrdio da je „predlog osnovan“, priznao je odluku Okružnog suda u Tirani „u smislu člana 86-101. Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja i na osnovu uzajamnosti“

Postupak u vezi sa izvršenjem rešenja CN. br. 89/2015 Osnovnog suda u Mitrovici

18. Dana 21. avgusta 2015. godine, maloletna deca podnosioca zahteva, koje je zastupala njihova majka (bivša supruge podnosioca zahteva), podneli su predlog Osnovnom sudu za izvršenje presude Okružnog suda u Tirani. U predlogu za izvršenje oni su tražili realizaciju neizvršene novčane obaveze od strane podnosioca zahteva.
19. Dana 5. oktobra 2015. godine, Osnovni sud je doneo izvršno rešenje P. br. 133/2015, u kome je dozvolio izvršenje presude Okružnog suda u Tirani
20. U zakonskom roku, podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu na izvršno rešenje Osnovnog suda P.br.133/2015 od 5. oktobra. 2015. godine, sa predlogom da Apelacioni sud preinači odluku Osnovnog suda u Mitrovici, tako što će odbiti predlog za izvršenje i naložiti majci da vrati decu na Kosovo ili da ih preda na staranje njihovom ocu na Kosovu.
21. Dana 29. novembra 2016. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje Ac.br.4970/15, u kome je žalbu podnosioca zahteva odbio kao neosnovanu. U rešenju Apelacionog suda stoji:

„Prvostepeni sud je pravilno utvrdio činjenicu da odluka Suda sudskog okruga Tirana br. 5799 od 21.07.2010. godine, koja je pravosnažna od

03.12.2012. godine, kojom je razveden brak, na osnovu koje je izvršni organ odredio izvršenje, predstavlja izvršnu ispravu, što je predviđeno u članu 22. st. 1.5. ZIP-a "Rešenja, akta i memorandumu o sudskim poravnanjima stranih sudova kao i odluke arbitraže stranih sudova i poravnanja postignuta pred takvim sudovima u slučaju arbitraže, koje su prihvaćene za izvršenje unutar teritorije Republike Kosova", u konkretnom slučaju odluka Suda sudskog okruga Tirana je priznata rešenjem Osnovnog suda u Mitrovici CN. br. 89/2015 od 14.08.2015. godine, takođe "izvršna isprava je i izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje" i predstavlja pravni osnov za određivanje izvršenja u skladu sa članom 21. ako ispunjava uslove iz člana 24. st. 1 i 27. st. 1 istog zakona, u kojem se navodi da je "Izvršivi dokument je podoban za izvršenje ako su na njemu naznačeni poverilac i dužnik, kao i predmet, sredstva, iznos i vreme ispunjenja obaveze", zbog čega ne postoji povreda zakonskih odredaba prilikom dozvoljavanja izvršenja."

22. Dana 1. februara 2017. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu koju je Sud registrovao sa oznakom KIO8/17.
23. Podnosilac zahteva je u zahtevu KIO8/17 naveo da mu se rešenjem Osnovnog suda u Mitrovici povređuju prava i slobode garantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava.
24. Podnosilac zahteva je tražio od Suda „da proglasi nevažećom odluku stranog suda (...) jer ju je usvojio kršeći postupak i odredbu zakona na snazi.“
25. Dana 5. septembra 2017. godine, Sud je doneo rešenje o neprihvatljivosti zahteva u slučaju KIO8/07 zbog toga što podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva propisana Ustavom, dalje utvrđena Zakonom i predviđena Poslovníkom.
26. Dana 15. decembra 2017. godine, Državni tužilac je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti (KMLC. br. 137/2017) protiv rešenja (CN. br. 89/2015) Osnovnog suda, zbog pogrešne primene materijalnog prava iz člana 247. stav 1. tačka a ZPP-a, odnosno zbog bitne povrede odredaba Zakona o parničnom postupku, sa predlogom da se osporeno rešenje poništi i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje.
27. Dana 10. aprila 2018. godine, Vrhovni sud je doneo rešenje (CML. br. 36/2018), kojim je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti državnog tužioca (KMLC. br. 137/2017), podnet protiv rešenja Osnovnog suda u Mitrovici (CN. br. 89/2015 od 14. avgusta 2015. godine).
28. U rešenju Vrhovnog suda stoji:
 - i) „U ovom predmetu se primenjuju odredbe Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima, „Službeni glasnik SFRJ, br. 43. od 23.07.1982. godine“. U članu 101. stav 3. ovog zakona, predviđeno je da „Protiv rešenja o priznanju, odnosno izvršenju odluke, stranke mogu da podnesu žalbu u roku od 15 dana od datuma slanja rešenja.“

U konkretnom slučaju, protiv rešenja prvostepenog suda nije podneta žalba, iako je stranka imala znanja od ranije (Zahtev Ustavnog suda od 01.02.2017. godine i Postupak izvršenja) a niti nakon redovnog dostavljanja rešenja od 07.12.2017. godine.

*ii) Prema odredbi člana 101. stav 3. vezano za član 96. stav 2. ovog zakona, odluka stranog suda se priznaje – **prihvata rešenjem**. Protiv ovog rešenja, stranka može samo da uloži žalbu u smislu odredbe člana 101. stav 3. i 4. zakona. Stoga, u konkretnom slučaju, reč je o vanparničnom predmetu gde se ocenjuje da li su ispunjeni uslovi za priznanje sudske odluke.*

Iz sadržaja zahteva za zaštitu zakonitosti, jasno proizilazi da je zahtev za zaštitu zakonitosti podnet zbog suštinskih povreda odredaba parničnog postupka, predviđen odredbom člana 182.1 ZPP-a, vezano za član 177. i 206. ZPP-a. Međutim, odredbom člana 247.1 tačka (a) ZPP-a, mogućnost podnošenja zahteva za zaštitu zakonitosti se ograničava samo na nekoliko povreda koje mogu koristiti kao razlog.“

Navodi podnosioca

29. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenim rešenjem povređena ustavna prava i slobode garantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
30. Podnosilac zahteva navodi da se Osnovni sud prilikom priznavanja odluke stranog suda pozvao na članove 86-101 Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima stranih zemalja na osnovu recipročnosti. Po navodima podnosioca, član 92. istog Zakona kaže: *“Odluka stranog suda se ne može priznati ako ne postoji recipročnost.”*
31. Shodno tome, podnosilac dodaje *“da je Osnovni sud u Mitrovici zanemario činjenicu da ne postoji sporazum o recipročnosti za priznanje odluka u civilnim predmetima između Republike Albanije i Republike Kosovo.”*
32. Podnosilac tvrdi da *„priznanje odluke Suda u Tirani nije tražio on, kao državljani Kosova, već državljanka Albanije. Stoga, Osnovni sud u Mitrovici nije imao nikakav osnov za priznanje ove presude.“*
33. Podnosilac navodi *„da je priznata od strane Osnovnog suda jedna falsifikovana odluka Suda jedne strane države zanemarujući redovan postupak (preko Ministarstva pravde). Namerno sam ja, kao državljani Kosova, predstavljen odlukom kosovskog suda kao strani državljani a strano državljanstvo je bilo državljanstvo Kosova“*
34. Podnosilac dalje tvrdi, da Osnovni sud nije nadležan za priznavanje strane sudske odluke, te da je procedura priznavanja odluke stranog suda trebala da ide preko Ministarstva pravde.

35. Podnosilac smatra „da se ova odluka nije trebala priznati, jer ona utiče dvostruko na mene pred sudovima Kosova i pred sudovima Albanije.“
36. Podnosilac traži od Suda da se rešenje (CN. br. 89/2015) Osnovnog suda u Mitrovici od 14. avgusta 2015. godine, kojim je priznata presuda Okružnog suda u Tirani, poništi kao rešenje koje je u suprotnosti sa zakonima Kosova. Podnosilac zahteva traži nadoknadu „za sve pravne efekte koje je ova odluka prouzrokovala.“

Prihvatljivost zahteva

37. Sud prvo ispituje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom o radu.
38. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

39. Sud u nastavku ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što je propisano u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47 [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.”

Član 48. [Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49. [Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...“

40. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac podneo zahtev u svojstvu ovlašćene strane, osporavajući akt javnog organa, nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava. Podnosilac zahteva je isto tako naglasio prava i slobode

za koje tvrdi da su povređene u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokom koji je propisan u članu 49. Zakona.

41. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 39. [Kriterijum o prihvatljivosti], stavove (2) i (3) (b) Poslovnika o radu, koji propisuju:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.”

*(3) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, pod sledećim uslovima:
[...]*

(b) kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom.”

42. Dakle, Sud primećuje da podnosilac u zahtevu tvrdi povredu člana 24. [Jednakost pred zakonom] i člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP, jer:

a) Osnovni sud nema jurisdikciju kada se radi o priznavanju strane sudske odluke zbog nepostojanja reciprociteta između Republike Kosova i Republike Albanije.

b) Vrhovni sud i Osnovni sud su priznali falsifikovanu odluku stranog suda, zanemarujući redovan postupak preko Ministarstva pravde.

c) Vrhovni sud, nasuprot činjenici što je upoznat u vezi sa njegovim mestom rođenja, menja mesto rođenja iz Mitrovice u Tiranu.

43. Sud, kao prvo konstatuje da se podnosilac zahteva po drugi put pojavljuje pred Sudom kao podnosilac zahteva.

44. Konkretnije, što se tiče prvog zahteva, Sud podseća da je podnosilac zahteva 1. februara 2017 godine, podneo zahtev, i da je u njemu tražio ocenu ustavnosti rešenja CN. br. 89/2015 Osnovnog suda u Mitrovici od 14. avgusta 2015. godine. Sud je taj zahtev odbio 5. septembra 2017. godine, rešenjem o neprihvatljivosti, iz čisto proceduralnih razloga, odnosno zbog neiscrpljenja svih pravnih lekova, pri čemu se Sud nije bavio samom suštinom i osnovanošću navoda podnosioca.

45. Sud konstatuje da je podnosilac zahteva i pored činjenice da je u međuvremenu dobio i druge odluke redovnih sudova, a koje su u direktnoj vezi sa rešenjem koje on osporava, on i u novom zahtevu KI73/18, ponovno traži ocenu ustavnosti rešenja CN. br. 89/2015 Osnovnog suda u Mitrovici od 14. avgusta 2015. godine, koje je proizašlo kao rezultat prvog sudskog postupka koji je vođen u vezi sa priznavanjem odluke stranog suda.

46. Shodno tome, Sud će uvažiti zahtev podnosioca zahteva, te shodno tome on će se prilikom razmatranja novog zahteva KI73/18, ograničiti isključivo na ocenu osnovanosti navoda podnosioca zahteva, a to je *“da mu se rešenjem CN. br. 89/2015 osnovnog suda od 14. avgusta 2015. godine povređuju njegova prava i slobode garantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP”*.

47. Sud imajući u vidu navode podnosioca zahteva koji se mogu analizirati pozivanjem na praksu ESLJP, podseća na obavezu člana 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] Ustava koji kaže:

„Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.“

48. Sud uzimajući u obzir samu suštinu navoda podnosioca o navodnim povredama koje on dovodi u vezu sa pravičnim suđenjem, nalazi za shodno, da kao prvo odgovori na pitanje da li su u konkretnom slučaju primenljive garancije člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP.

49. S tim u vezi, Sud podseća da član 31. stav 2. Ustava u relevantnom delu glasi:

„Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama [...]“

50. Takođe, Sud podseća i na član 6.1 EKLJP, koji određuje:

„Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.“

51. Iz navedenog je vidljivo da je uslov za primenu člana 31. Ustava i člana 6 EKLJP taj, da se u predmetnom postupku utvrđuju građanska prava i obaveze. Stoga se u ovom slučaju postavlja pitanje da li su se, prilikom razmatranja od strane Osnovnog suda u Mitrovici, ispunili pravni uslovi za priznavanje odluke stranog suda, i da li postoji neka smetnja za priznavanje odluke stranog suda, da li su se utvrđivala građanska prava i obaveze i, da li su, u postupku razmatranja predloga za priznavanje odluke stranog suda, primenljivi članovi 31. Ustava i 6 EKLJP.

Primenljivost člana 6. stav 1 EKLJP

52. Sud navodi da shodno praksi ESLJP-a, primenljivost člana 6. EKLJP pod stavkom *građanskih (prava i obaveza)*, podrazumeva kumulativno prisustvo sledećih uslova: **a)** mora postojati „spor“ oko „prava“ ili „obaveze“ koja moraju imati osnov u unutrašnjem pravu (vidi presudu ESLJP-a *Bentham protiv Holandije*, aplikacija br. 8848/80, od 23. oktobra 1985. godine, st. 32–36 i *Roche protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija br. 32555/96 od 10. oktobra 2005. godine, st. 116–126), i **b)** pravo ili obaveza mora biti „građansko“ po svojoj prirodi (vidi presudu ESLJP-a *Ringeisen protiv Austrije*, aplikacija 2614/65, od 16. jula 1971. godine, stav 94).
53. Na osnovu izloženog, proizilazi da Sud kao prvo treba da utvrdi da li je sudski postupak koji je pokrenut zahtevom za priznavanje inostrane sudske presude *a)* „spor“ i, *b)* da li se u sporu odlučivalo o „građanskim pravima i obavezama“?

Pojam „spor“

54. Što se tiče samog pojma "spor", Sud napominje da "spor" predstavlja sudski postupak u kome redovni sud raspravlja i odlučuje u sporovima iz ličnih i porodičnih odnosa, iz radnih odnosa (sa poslodavcem), kao i iz imovinskih i drugih građanskopravnih odnosa fizičkih i građanskih pravnih lica, društveno-političkih zajednica, organizacija udruženog rada i drugih društvenih pravnih lica.
55. Sud takođe podseća, da bi sudski postupak imao karakter „spora“, on treba da ispunjava određene kriterijume, odnosno, treba da sadrži radnju troje subjekata - tužioca, tuženog i suda. Tužilac je parnični subjekat koji postavlja zahtev da mu sud pruži zaštitu za neko njegovo "građansko pravo", a tuženi onaj prema kome tužilac tu zaštitu zahteva. Tužilac i tuženi su stranke u sporu, dakle, subjekti o čijem pravu i obavezi je reč. Sud je treći subjekat u sporu, koji ispituje da li je traženje zaštite opravdano i, prema rezultatu ispitivanja, tužiocu pruža zaštitu ili je odbija. Sve radnje stranaka i suda teže, dakle, jednom krajnjem cilju - presudi.
56. Sud dalje nalazi da shodno praksi ESLJP, izraz "spor" oko "građanskih prava i obaveza" uključuje sve postupke čiji je rezultat odlučujući za privatna prava i obaveze, čak i ako se postupak tiče spora između pojedinca i javne vlasti koja deluje nezavisno i bez obzira da li spadaju, prema domaćem pravnom sistemu tužene države, u sferu privatnog ili javnog prava ili su zaista mešovitog karaktera (vidi presudu ESLJP-a *Ringeisen protiv Austrije* od 16. jula 1971. godine, aplikacija br. 2614/65, strana 39, stav 94; kao i presudu ESLJP-a *König protiv Nemačke*, serija A, broj 27, strana 30 i 32, st. 90 i 94).
57. Sud takođe podseća i na još nekoliko odluka ESLJP, u kome je on odredio pojam i karakter spora, odnosno šta sve jedan sudski postupak mora da ispunjava da bi zadovoljio taj kriterijum. U slučaju *Ringeisen protiv Austrije* od 16. jula 1971. godine, ESLJP je našao da "... izraz" osporavanja protiv "(des) droits et oblig de caractere civil" [sporovi o građanskim pravima i obavezama] pokriva sve postupke čiji je rezultat presudan za [takva] prava i obaveze "(Serija A br. 13, str. 39, stav 94). Međutim, "slaba veza ili udaljene posledice nisu dovoljne za član 6 stav 1 (čl. 6-1) ..., građanska prava i obaveze moraju biti predmet - ili jedan od predmeta -" osporavanja "(rezultat postupka mora biti direktno odlučujući za takvo pravo" (vidi gore pomenutu presudu *Le Compte, Van Leuven i De Meiere protiv Belgije* Serija A br. 43, str. 21, stav 47).
58. Takođe, Sud navodi da je u slučaju *Sporrong i Lonnroth protiv Švedske* ESLJP zaključio da "osporavanje" (spor) mora biti autentičan i ozbiljan (vidi presudu ESLJP *Sporrong i Lonnroth protiv Švedske*, od 23. septembra 1982, Serija A br. 52, str. 30, stav 81).
59. S tim u vezi, Sud u konkretnom slučaju treba da utvrdi da li postupak koji je vođen povodom priznanja odluke stranog suda pred Osnovnim sudom u Mitrovici ima sve karakteristike sudskog spora.

Utvrđivanje pojma „spor“ u konkretnom slučaju

60. Na osnovu svih spisa predmeta Sud primećuje, da je sada bivša supruga podnosioca zahteva pokrenula brakorazvodnu parnicu pred Okružnim sudom u

Tirani, shodno kojoj je Okružni sud bio pozvan da odluči o razvodu, kao i o pravima i obavezama koja posledično proizilaze iz jedne takve zajednice.

61. Shodno tome, Okružni sud je vodio brakorazvodni postupak u kome su učestvovali bračni partneri (podnosilac zahteva i njegova bivša supruga), i sledstveno tome, Okružni sud je doneo i rešenje kojim je rešio pitanje bračne zajednice. Isto tako, Sud je istim rešenjem odredio i obim prava i obaveze oba subjekta u brakorazvodnom postupku.
62. Iz spisa predmeta proizilazi da je rešenje br. 5799, Okružnog suda u Tirani dobilo svoj pravosnažni oblik u kome su definisana sva prava i obaveze oba subjekta koja su učestvovala u brakorazvodnom postupku.
63. Dalje, što se tiče sudskog postupka pred redovnim sudovima u Republici Kosovo, odnosno Osnovnim sudom u Mitrovici, Sud kao prvo primećuje, da je zahtev za priznanje inostrane sudske odluke (rešenje br. 5799, Okružnog suda u Tirani), podnela sada bivša supruga podnosioca zahteva, koja u svojstvu zainteresovane strane ima legitimni pravni interes da odluka stranog suda bude priznata i u Republici Kosovo, čime se njoj stvaraju uslovi i omogućava se da ostvari određena prava koja su definisana u odluci stranog suda.
64. Sledstveno tome, da bi ona mogla da ostvari svoja prava u punom obimu na način koji je definisao sud strane države u svojoj odluci, ta prava moraju da budu prepoznata i od strane suda države na čijoj teritoriji zainteresovana strana (u konkretnom slučaju bivša supruga podnosioca zahteva), traži priznanje te strane sudske odluke.
65. Sud podseća da takvo njeno pravo proizilazi iz zakonske odredbe člana 101 *“Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima stranih zemalja”* koji predviđa:

„...za priznanje odluka stranih država u vezi sa pitanjima ličnog statusa (stanja) je ovlašćen bilo ko ukoliko ima pravni interes.“
66. Sud takođe podseća, da bi jedna odluka stranog suda na teritoriji Kosova proizvodila pravno dejstvo, odnosno prava i posledice koje su u njoj definisane, ona mora biti priznata od strane nadležnog suda na teritoriji Kosova.
67. S tim u vezi, Sud navodi da je pitanje nadležnosti za priznanje odluka stranih sudova regulisano članom 11. Zakona o sudovima br. 03/L - 199,

Član 11.

Predmetna nadležnost Osnovnog suda

[...]

„2. Osnovni sudovi su nadležni radi pružanja međunarodne pravne pomoći i za odlučivanje za prijem odluka stranih sudova.“

68. Iz čega proizilazi i činjenica da je upravo u nadležnosti Osnovnog suda, kao nadležnog suda da utvrdi da li jedna odluka stranog suda ispunjava sve uslove koji su utvrđeni u zakonu da bi ona bila priznata. U tom kontekstu Sud podseća da su *“Zakonom o rešavanju sukoba zakona sa propisima stranih zemalja”* propisani svi uslovi koje Osnovni sud treba da utvrdi pre nego što donese odluku da li jedna odluka stranog suda ispunjava uslove da bude kao takva priznata.
69. Sud, dovodeći u vezu zakonske propise sa konkretnim činjenicama u zahtevu, nalazi da se pred Osnovnim sudom u Mitrovici kao nadležnim sudom nalazilo isključivo proceduralno pitanje vezano za priznanje odluke stranog suda koje je pokrenula zainteresovana strana.
70. Time je po mišljenju ovog Suda, Osnovni sud u Mitrovici bio pozvan da isključivo odgovori na pitanje, da li odluka stranog suda čije priznanje traži bivša supruga podnosioca zahteva ispunjava sve formalne uslove za njeno priznanje. Shodno tome se da i zaključiti, da u ovom sudskom postupku postoje isključivo dve strane, a to su bivša supruga podnosioca zahteva u svojstvu zainteresovane strane koja traži priznanje odluke stranog suda, i država, odnosno Osnovni suda u Mitrovici, koji kao nadležan sud treba da da odgovor na to proceduralno pitanje.
71. Na osnovu navedenog se može i zaključiti da u konkretnom slučaju podnosilac zahteva nije bio strana u postupku koji je vođen pred Osnovnim sudom u Mitrovici povodom priznanja odluke stranog suda, a samim tim Osnovni sud u Mitrovici nije ni odlučivao o njegovim građanskim pravima ili obavezama koja bi mogla da nastanu iz ovog sudskog postupka.
72. Sud, upoređujući kriterijume utvrđene praksom ESLJP (*Ringeisen protiv Austrije*) sa konkretnim slučajem vezano za pojam „spora“, nalazi da se konkretan sudski postupak pred Osnovnim sudom u Mitrovici vodio isključivo između dva subjekta čime se da zaključiti da izostanak trećeg subjekta u ovom sudskom postupku utiče na sam karakter postupka, definišući ga kao sudski postupak koji po ovom kriterijumu i prirodi nema elemenat „spora“.
73. Isto tako, Sud i po drugom kriterijumu ESLJP, nalazi da sudski postupak pred Osnovnim sudom u Mitrovici nije „spor“ i to iz razloga što Osnovni sud nije bio pozvan da odlučuje o bilo kojem građanskom pravu trećeg subjekata (podnosioca zahteva), a koje je na bilo koji način zaštićeno domaćim zakonodavstvom, te shodno tome Osnovni sud nije ni mogao da direktno odlučuje o njemu.
74. Isto tako Osnovni sud u Mitrovici nije presudno odlučivao o građanskim pravima i obavezama podnosioca zahteva, već su ona kao takva u svom obimu već odlučena u brakorazvodnoj parnici, odnosno „sporu“ koji je vođen pred sudovima strane države gde se na osnovu spisa predmeta može zaključiti da je

podnosilac zahteva bio aktivan učesnik. Shodno tome, Sud nalazi da i treći kriterijum kojim se određuje karakter spora u ovom slučaju nije ispunjen.

75. Dalje, što se tiče kriterijuma koji je ESLJP utvrdio u slučaju *Sporrong i Lonnroth protiv Švedske* "da "osporavanje" (spor) mora biti autentičan i ozbiljan", Sud konstatuje da sudski vanparnični postupak pred Osnovnim sudom u Mitrovici ima elemente autentičnosti i ozbiljnosti, a koji se ogledaju u činjenici da se ovim rešenjem (CN. br. 89/2015 od 14. avgusta 2015. godine) Osnovnog suda realizuju prava i obaveze koja su definisana u odluci stranog suda, te da se tim rešenjem omogućava istovremeno zaštita prava i sprovođenje svih obaveza prema stranci koja je podnela zahtev za njeno priznanje.
76. Sud posebno podseća da bi bilo nepravda, da stranka koja ima pravosnažno rešenje koje je nastalo kao rezultat sudskog postupka koji je imao karakter „spora“, u kome su definisana sva „prava i obaveze“, ne može da ih, kao takve, i ostvari i da ih uživa u onom obimu u kome su ona definisana. Posebno kada se ima u vidu da je karakter spora bio brakorazvodni postupak pri čemu, definisana prava na direktan način utiču pored stranaka u postupku (bračnih drugova), tako i na subjekte koji su na indirektan način bile stranka u postupku (deca bračnih drugova), ali su na direktan način podložni uticaju definisanih prava .
77. Shodno tome, Sud posebno želi da napomene, da od trenutka kada sud domaće države donese rešenje kojim se priznaje pravosnažna odluka stranog suda, ona po sili zakona postaje pravosnažnom odlukom i u pravnom sistemu te države čiji je sud nju kao takvu i priznao.
78. Štaviše, priznanje inostrane sudske odluke nije samo zakonska obaveza suda koji ima zakonsku obavezu shodno svojoj jurisdikciji da je prizna (pod uslovom da su ispunjeni svi proceduralni uslovi koji su zakonom definisani), već je to i obaveza države shodno međunarodnom privatnom pravu.
79. Na osnovu svega navedenog, Sud nalazi da vanparnični sudski postupak koji je vođen pred Osnovnim sudom u Mitrovici povodom priznanja odluke stranog suda ne predstavlja "spor" u smislu člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP.

Pojam "građanska prava i obaveze"

80. Sud podseća da pojam "građanska prava i obaveze" polazi od objašnjenja pojma "građansko pravo". Ovaj pojam se odnosi na zaštitu svih prava koja bi pojedinac uživao po merodavnom nacionalnom pravu. S druge strane, pojam „građansko pravo“ se proteže znatno izvan područja građanskih predmeta u užem smislu. U presudi ESLJP-a *Ringeisen protiv Austrije*, utvrđeno je da svaki postupak čiji je ishod "odlučujući za utvrđivanje nekog građanskog prava" mora biti u skladu sa zahtevima iz čl. 6. EKLJP (vidi presudu ESLJP-a *Ringeisen protiv Austrije*, aplikacija br. 2614/65, od 16. jula 1971. godine, serija A, br. 13).
81. Član 6. EKLJP se primenjuje bez obzira na status stranaka, kao i bez obzira na karakter zakonodavstva kojim se uređuje način na koji će spor biti kategorizovan; ono što je bitno to je karakter prava o kome je reč, kao i to da li će ishod postupka neposredno uticati na *prava i obaveze* u sklopu privatnog

prava (vidi presudu ESLJP-a *Baraona protiv Portugala*, aplikacija 10092/82, od 8. jula 1987. godine, st. 38–44).

82. Isto tako, ESLJP traži da oko sadržaja “građanska prava i obaveze” postoji “spor”, barem u širokom značenju te reči, kao što je utvrđeno u presudi ESLJP-a *Le Compte, Van Leuven i De Meyere protiv Belgije*, gde se član 6. EKLJP u načelu ne bi primenjivao na slučajeve čisto administrativnog i proceduralnog karaktera, u kojima nema nikakve suštinske radnje niti oko činjeničnih, niti oko pravnih pitanja (vidi presudu ESLJP *Le Compte, Van Leuven i De Meyere protiv Belgije*, aplikacija 6878/75;7238/75, od 23.juna 1981 god. para 41).
83. Sud dovodeći u vezu navedene principe ESLJP sa konkretnim slučajem nalazi da nije sporna činjenica da je postojao sudski postupak pred Osnovnim sudom u Mitrovici, ali isto tako za ovaj Sud nije sporna ni činjenica da Osnovni sud u Mitrovici nije odlučivao o obimu građanskih prava i sloboda kao sto je utvrđeno u slučaju ESLJP *Le Compte, Van Leuven i De Meyere protiv Belgije*.
84. Štaviše, Sud nalazi da što se tiče građanskih prava i obaveza podnosioca zahteva, presudan uticaj na njihov obim je imao sudski postupak koji je vođen pred Okružnim sudom u Tirani u vezi sa brakorazvodnom parnicom, a u kome je on učestvovao kao stranka. S tim u vezi Sud želi da doda, da je podnosilac zahteva tokom trajanja brakorazvodnog postupka imao mogućnost, ukoliko je bio nezadovoljan na koji način se njegova građanska prava i slobode tretiraju od nadležnih sudova, da se obrati nadležnim institucijama u Republici Albaniji kako bi ta prava i zaštitio.
85. Sud je u konkretnom slučaju već zaključio da podnosilac zahteva nije pokrenuo “spor” oko “prava” koja su predviđena unutrašnjim zakonodavstvom, u smislu značenja člana 6. stav 1 EKLJP, te shodno tome, nisu ispunjeni ni kumulativni uslovi za primenljivost člana 6.1 EKLJP, kao što je to utvrđeno presudom ESLJP-a *Ringeisen protiv Austrije*. Konkretnije, sudovi nisu preduzimali nikakve suštinske radnje vezano za činjenična, niti pravna pitanja, te shodno tome nisu ni odlučivali o “građanskim pravima ili obavezama podnosioca zahteva, koja bi proizašla iz jednog takvog “spora”.
86. Shodno tome, Sud, nalazi da u konkretnom slučaju, postupak priznavanja strane sudske odluke sam po sebi ne predstavlja “spor” o “građanskim pravima ili obavezama” u smislu značenja člana 31. stav 2. Ustava i člana 6. stav 1. EKLJP, jer se u konkretnom slučaju nije radilo o utvrđivanju građanskih prava i obaveza koje zahteva član 31.2 Ustava i član 6. stav 1. EKLJP, tj. nije se raspravljalo o meritumu tužbe (npr. o osnovanosti tužbenog zahteva ili osnovanosti krivične optužbe, o postupku razvoda ili o nekom pravu ili obavezi koje bi imale direktne posledice po podnosioca zahteva) već se samo raspravljalo o čistom proceduralnom pitanju, a to je *da li su ispunjeni proceduralni zahtevi za priznavanje odluke stranog suda*.
87. Međutim, Sud isto tako želi da napomene, da je ESLJP u svojoj višegodišnjoj praksi zaključio, da se član 6 EKLJP može primeniti na postupke, pokrenute od strane podnosioca zahteva, u kojima su oni tvrdili da je postojao propust (*nemar*) sudova, kada su u sudskom postupku koji ima karakter “spora” odlučivali o njihovim “građanskim pravima”, čak i u slučajevima kada je obim

prava već odlučen. U takvim slučajevima, domaći Sud je dužan da ispita da li su zahtevi člana 6 EKLJP poštovani u ovim sudskim postupcima.

88. Tako na primer, ESLJP je, u slučaju *Golder (Golder)*, smatrao da bi proceduralne garancije date u članu 6 EKLJP, koje se odnose na pravednost, javnost i ekspeditivnost, bile besmislene ukoliko ne bi postojala zaštita preduslova za uživanje tih garancija, tačnije - pristup sudu. Sud je ustanovio da je to neotuđiv vid garancija sadržanih u članu 6 EKLJP, pozivajući se na načela vladavine prava i izbegavanje diskrecionih ovlašćenja koji leže u osnovi većeg dela Konvencije (vidi presudu ESLJP u predmetu *Golder (Golder) protiv Ujedinjenog Kraljevstva* od 21. februara 1975. godine, Serija A br. 18, str. 13-18, stavovi 28-36).
89. Dalje, na član 6. stav 1. EKLJP se "može... osloniti svako ko smatra da je mešanje u sprovođenje njegovih (građanskih) prava bilo nezakonito i da nije imao mogućnost podnošenja tužbe ili žalbe sudu ispunjavajući zahteve člana 6.1." (vidi presudu ESLJP u predmetu *Le Komt, Van Luven i De Mejer (Le Compte, Van Leuven and De Meyere) protiv Belgije* od 23. juna 1981. godine, Serija A br. 43, st. 44).
90. Takođe, kada postoji ozbiljan i autentičan "spor" po pitanju zakonitosti tog mešanja, koji se tiče ili samog postojanja ili stepena i obima osporenog „građanskog prava“, član 6 st. 1. EKLJP ovlašćuje pojedinca "da o ovom pitanju domaćeg prava odlučuje domaći sud" (vidi presudu ESLJP u predmetu *Sporong i Lonrot (Sporrong and Lönnroth) protiv Švedske* od 23. septembra 1982. godine, Serija A br. 52, st. 81; takođe vidi presudu u slučaju *Tre Traktörer AB protiv Švedske* od 7. jula 1989. godine, Serija A br. 159, st. 40).
91. Isto tako, kada je pristup sudu pojedinca ograničen, bilo delovanjem zakona ili faktički, pri čemu on ne može da učestvuje u "sporu" gde se na direktan način odlučuje o njegovim "građanskim pravima", Sud je dužan da proveri da li nametnuta ograničenja narušavaju suštinu njegovih prava, a posebno da li ona slede legitimni cilj, te da li postoji razumna proporcija između korišćenih sredstava i ciljeva koji se pokušavaju postići (presuda ESLJP u predmetu *Ašingdejn (Ashingdane) protiv Ujedinjenog Kraljevstva* od 28. maja 1985. godine, Serija A br. 93, str. 24-25, st. 57). Ukoliko je ograničenje kompatibilno sa ovim načelima neće doći ni do kakve povrede člana 6 EKLJP.
92. Međutim, Sud imajući u vidu da podnosilac zahteva pred Ustavnim sudom nije osporio nijednu garanciju predviđenu članom 6 EKLJP, u postupku kada se u „sporu“ odlučivalo o obimu njegovih „građanskih prava“, već isključivo on pred sudom osporava samu proceduru priznavanja jedne pravosnažne odluke stranog suda, koju je shodno svojoj jurisdikciji Osnovni sud u Mitrovici rešenjem priznao, vodi zaključku, da se njegovi navodi ne mogu kvalifikovati u gore pomenute principe i praksu ESLJP (navedene u paragrafima 86,87,88,89 i 90 izveštaja), koji bi omogućili preispitivanje da li su u sudskom "sporu" prilikom odlučivanja o njegovim „građanskim pravima“, poštovane sve njegove garancija koje su predviđene članom 6 EKLJP.
93. Na osnovu svega gore navedenog kao i na osnovu izvedenih zaključaka, Sud navode podnosioca zahteva o povredama člana 31. Ustava i člana 6 EKLJP, koje

su po njegovim navodima nastale priznavanjem strane sudske odluke, nalazi da nisu *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.

94. Sud je takođe primetio, da je podnosilac zahteva naveo i povredu člana 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava, međutim, Sud je isto tako primetio da podnosilac zahteva navodnu povredu nije ni jednom rečju objasnio ili pružio neki valjan argument koji bi opravdao „i potkrepio tvrdnju“.
95. Shodno tome, Sud navod podnosioca zahteva o povredi člana 24. Ustava odbacuje kao neosnovan, shodno pravilu 39. (2) Poslovnika.
96. Sud dalje primećuje da postoje i druge odluke redovnih sudova u vezi sa izvršnim postupkom, ali da podnosilac u zahtevu nije tražio njihovu ustavnu ocenu, te shodno tome Sud se njime neće ni baviti.

Zahtev za ne objavljivanje identiteta

97. Sud podseća da je podnosilac zahteva tražio da se njegov identitet ne otkrije u javnosti *“jer je moje ime irelevantno za rešavanje slučaja i publicitet na indirektan način može da utiče na moju decu.”*
98. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 32. (6) Poslovnika, koje propisuje:

“Strane u zahtevu koje ne žele da se njihov identitet objavi javnosti to će navesti i izneti dokaze kojima se opravdavaju takvo odstupanje iz pravila javnog pristupa informacijama u postupku pred Sudom [...].”
99. Sud se, takođe, poziva i na član 8.1. Konvencije o pravima deteta, koji propisuje:

“Strane ugovornice se obavezuju da poštuju pravo deteta na očuvanje identiteta, uključujući državljanstvo, ime i porodične odnose u skladu sa zakonom, bez nezakonitog mešanja.”
100. Sud smatra da u porodičnom slučaju javnost može, čak indirektno, uticati na identitet, ime i porodične odnose dece.
101. Dakle, u skladu sa članom 8. 1. Konvencije o pravima deteta i pravilom 32. (6) Poslovnika, Sud odobrava zahtev podnosioca da se njegov identitet ne objavi u javnosti.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova je, u skladu sa članom 113. 1. i 7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 32. (6) i 39. (2) i (3) (b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 8. oktobra 2019. godine, većinom glasova

ODLUČUJE

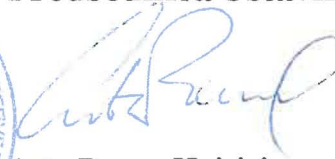
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODOBRI jednoglasno zahtev za ne objavljivanje identiteta;
- III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Artë Rama-Hajrizi